

Regionalfonden og Socialfonden i Danmark 2014-2020

Resumé til borgerne - 2018

1. Indledning

EU's Regionalfond og Socialfond (strukturfondene) investerer over perioden 2014-2020 samlet ca. 3 mia. kr. i at styrke den økonomiske vækst og jobskabelse i hele Danmark, særligt gennem indsatser for små og mellemstore virksomheder og ved forbedring af arbejdsstyrkens kompetencer. Strukturfondsmidlerne er ligeligt fordelt på de to fonde og medfinansieres med mindst 50 pct. af stat, regioner, kommuner, private virksomheder, fonde mv.

I det følgende gives en status for programgennemførelsen ved udgangen af 2018.

Fra 2014 og frem til 2018 har strukturfondsmidlerne medfinansieret 211 projekter i hele landet med mere end 1,8 mia. kr. Projekternes indhold spænder vidt og omfatter bl.a. innovationssamarbejde mellem private virksomheder og videninstitutioner, rådgivning af iværksættere med henblik på at styrke deres vækstmuligheder, grøn omstilling af SMV'er, kompetenceløft og formel uddannelse af arbejdsstyrken samt inklusion af udsatte borgere.

De overordnede rammer for fondenes investeringer er fastlagt i henholdsvis regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet. For at imødekomme de udfordringer, der har været med programfremdriften, er der i 2018 gennemført en række tekniske programjusteringer. Justeringerne er baseret på den midtvejsevaluering af programmerne, som er gennemført i 2018 samt på dialog med projektoperatører. Samtidig er de nye programmer tilpasset ændringerne i partnerskabet omkring strukturfondene, gældende fra 2019 og frem.

I afsnit 2 beskrives regionalfondsindsatsen kort, og der gives en status for programgennemførelsen ved udgangen af 2018, herunder de resultater indsatsen har skabt på nuværende tidspunkt. Afsnit 3 beskriver tilsvarende for socialfondsprogrammet. Endelig beskrives status 2018-milepælene og resultatreserven i afsnit 4. Der er desuden indsat fire eksempler på igangsatte regionalfonds- og socialfondsprojekter.

2. Regionalfondsprogrammet

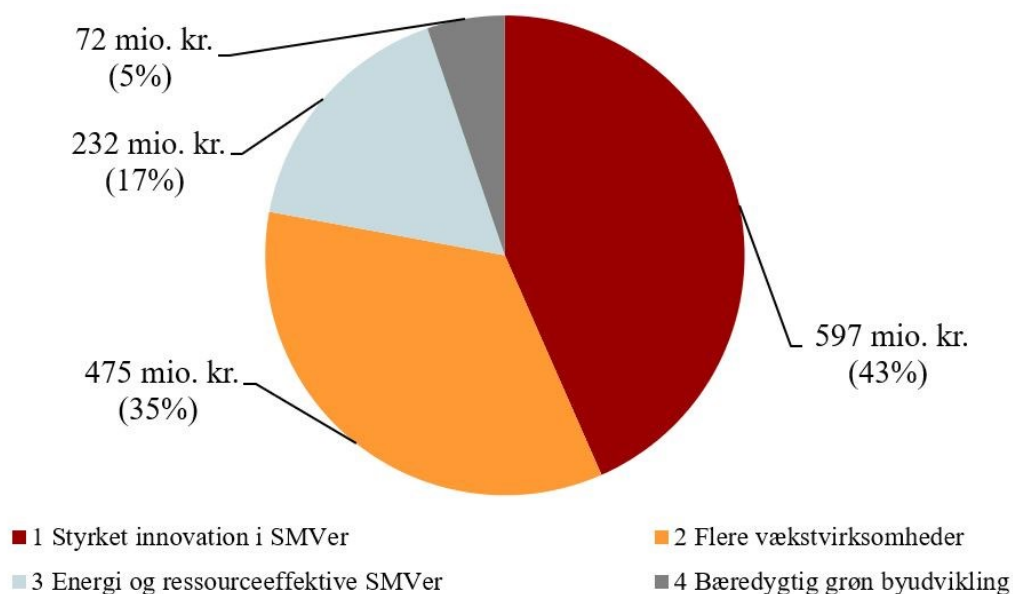
Regionalfondsprogrammet ”Innovativ og bæredygtig vækst i virksomheder” fokuserer på fire indsatsområder og mål:

- Øge antallet af innovative SMV’er
- Øge antallet af vækstvirksomheder
- Forbedre energi- og ressourceeffektivitet
- Reducere energiforbrug og øge antallet af innovative SMV’er i byer med mere end 30.000 indbyggere

Regionalfondsindsatsen bidrager samtidig til at indfri de danske EU 2020-mål, særligt målene vedrørende forskning, udvikling og innovation, klima og energi samt beskæftigelse.

Figur 1 viser, hvordan regionalfondsmidlerne er fordelt på de fire indsatsområder. Ca. 43 pct. gives til projekter, der bidrager til at øge antallet af innovative SMV’er, mens projekter, der arbejder for at skabe flere vækstvirksomheder, tildeles godt en tredjedel af midlerne. Endelig afsættes godt 20 pct. af midlerne til ”grønne” projekter, heraf går tre fjerdedele til at forbedre SMV’ers energi- og ressourceeffektivitet, mens den sidste fjerdedel anvendes til bæredygtig, grøn byudvikling.

Figur 1. Regionalfondsmidlernes fordeling på indsatsområder i perioden 2014-2020 (mio. kr.)

På Erhvervsstyrelsens hjemmeside findes en oversigt over og en kort beskrivelse af [samtlige støttede projekter fordelt på både indsatsområder og regioner](#).

Projekteksempel 1: Regionalfondens indsatsområde Flere vækstvirksomheder

Digital omstilling: Vækstplaner

Regionalfonden støtter med 18,5 mio. kr. et projekt i Region Syddanmark, der skal skabe vækst i SMV'er ved at sætte fokus på digital omstilling. Konkret tilbydes SMV'er med vækstpotentiale støtte til at udarbejde en digitaliseringsplan, der bl.a. kan omfatte nye digitale forretningsmodeller, intelligent produktion, digital markedsføring eller Industri 4.0-løsninger. Det overordnede mål er at styrke virksomhedernes konkurrencekraft gennem øget digitalisering, og de konkrete mål i projektet er 160 nye jobs, 40 nye vækstvirksomheder, en blivende meromsætning på 160 mio. kr. og en blivende mereksport på 96 mio. kr. Projektet gennemføres af Erhvervshus Fyn i samarbejde med Udvikling Fyn, Sønderborg Vækstråd, Udviklingsråd Sønderjylland og Trekantområdet Danmark i perioden juni 2017 til februar 2021.

Status på regionalfondsprogrammet ultimo 2018

Siden programperiodens begyndelse i 2014 og frem til udgangen af 2018 er der givet støtte til 104 projekter med midler fra Regionalfonden, jf. Tabel 1. I alt er der investeret 856 mio. kr. i de 104 projekter, hvilket svarer til knap to tredjedele af midlerne. EU-tilskuddet udbetales løbende til støttemodtagerne, efterhånden som projektaktiviteterne gennemføres. Ved udgangen af 2018 var der udbetalt i alt ca. 283 mio. kr., hvilket svarer til godt 21 pct. af midlerne.

Knap halvdelen af projekterne sigter mod at skabe flere innovative SMV'er i Danmark. På nuværende tidspunkt er der igangsat forholdsvis få projekter, der sigter på at fremme den grønne omstilling i SMV'er. Under denne indsats er der startet projekter for knap 50 pct. af midlerne.

Generelt har fremdriften målt på tilsagn og udbetalinger været langsommere end forventet. Det kan i nogen grad tilskrives den aktuelle højkonjunktur i Danmark, som fylder virksomhedernes ordrebøger og optager deres daglige drift, så de har vanskeligere ved at afsætte tid til deltagelse i udviklingsprojekter og -programmer. Samtidig har den øgede fokusering i programmernes anvendelsesområder og kravet om brug af fælles indikatorer krævet en tilvænningsperiode i operatørkredsen, som også kan have forsinket fremdriften.

Tabel 1. Regionalfondsprojekternes fordeling på indsatsområder, 2014-2018

Indsatsområde	Antal projekter	Tilsagn (mio. kr.)	Pct. af EU-midler	Udbetalt (mio. kr.)	Pct. af EU-midler
<i>I alt</i>	<i>104</i>	<i>856</i>	<i>62</i>	<i>283</i>	<i>21</i>
Styrket innovation i SMV'er	49	387	65	130	22
Flere vækstvirksomheder	29	309	65	114	24
Energi- og ressourceeffektive SMV'er	12	108	47	26	11
Bæredygtig grøn byudvikling	14	53	73	12	16

På Erhvervsstyrelsens hjemmeside findes [grafik, der viser den aktuelle status på fremdriften i regionalfondsprogrammet](#).

Projekteksempel 2: Regionalfondens indsatsområde Styrket innovation i SMV'er

Innovationssamarbejde i offshore-klyngen

Offshore-industrien har et stort vækstpotentiale, men lider under en høj omkostningsstruktur, der kan dæmpe væksten. Derfor har Regionalfondens støttet et fireårigt projekt, der skal skabe flere innovative SMV'er i offshore-klyngen, med 13,3 mio. kr. Projektet begyndte med fem innovationssamarbejder, men udfaldet viste sig hurtigt at have så høj relevans for de deltagende virksomheder, at projektet i dag er udvidet til i alt 12 samarbejder i klyngen. Fokus i samarbejdet er på cost reduction og innovation, der kan føre til nye løsninger med øget innovation, konkurrencekraft og eksport i offshore-branchen som de centrale mål. Projektet gennemføres af Offshore Center Danmark (pr. 1. jan. 2019 Energy Innovation Cluster) i perioden august 2016 til december 2020.

Output og effekter

Resultatorientering er et nøgleord for strukturfondsindsatsen og alle projekter skal hvile på en solid effektkæde, som beskriver, hvordan de støttede aktiviteter vil bidrage til et eller flere af de mål, som er opstillet i strukturfondsprogrammerne. Det kan fx være at øge antallet af innovative SMV'er eller at reducere CO₂-udledningen.

Som en del af resultatorienteringen skal projekterne løbende følge op på projektets fremdrift i form af output og effekter. Output måles typisk i form af antal deltagende virksomheder og tilhørende leverancer i form af fx prototyper, vækstplaner og grønne forretningsmodeller og kan derfor måles i løbet af projektperioden.

Ofte vil det være vanskeligt at måle effekterne før efter projekterne er afsluttede. Derfor måles effekterne – når det er muligt – i samarbejde med Danmarks Statistik ved hjælp af registerdata og ved at sammenligne udviklingen i de virksomheder, der har deltaget i aktiviteterne, med udviklingen i kontrolgrupper af virksomheder, som ikke har deltaget i strukturfondsprojekter. De registerbaserede målinger suppleres af mere kvalitative evalueringer af enkeltprojekter, som foretages af en ekstern evaluator (COWI A/S). Ved udgangen af 2018 var kun relativt få regionalfondsprojekter endeligt afsluttede, og derfor er det endnu for tidligt at måle effekterne ved hjælp af registerdata.

Ud af de 104 regionalfondsprojekter, der var igangsat ved udgangen af 2018 havde 52 indrapporteret oplysninger om output (og enkelte også effekter). Blandt de vigtigste output og effekter er: 268 private virksomheder har deltaget i 22 innovationsprojekter. Virksomhederne har medfinansieret projekterne med ca. 90 mio. kr., og der er skabt ca. 73 nye innovative virksomheder.

Under indsatsområdet, der har fokus på at skabe flere vækstvirksomheder, har ca. 1.300 private virksomheder deltaget i 23 projekter. Baseret på de vækstplaner, der er blevet udarbejdet i projekterne, forventer projekterne at bidrage til at skabe godt 350 nye vækstvirksomheder og ca. 8.000 nye, private fuldtidsarbejdspladser.

Under indsatsområdet vedrørende energi- og ressourceeffektivitet havde 186 private virksomheder deltaget i syv projekter, der tilsammen forventer at reducere udledningen af drivhusgasemissioner med knap 6.800 tons (CO₂-ækvivalenter). Endelig var der ved udgangen af 2018 et enkelt by-projekt, som havde udviklet en ny metode eller teknologi til fremme af bæredygtig byudvikling.

3. Socialfondsprogrammet

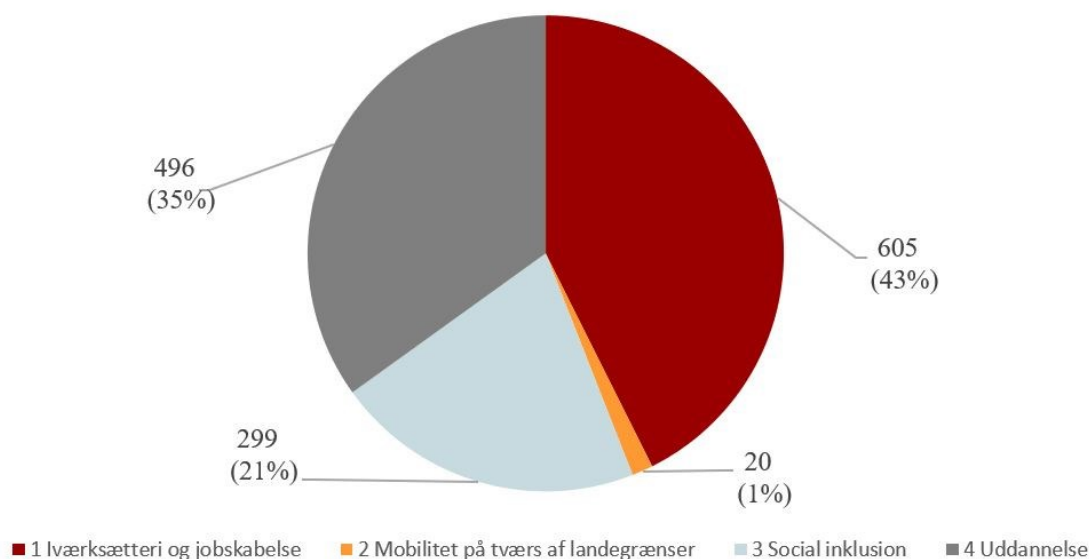
Socialfondsprogrammet ”Vækst via uddannelse og iværksætteri” er primært målrettet forbedring af arbejdsstyrkens kompetencer. Programmet fokuserer på fire indsatsområder og mål:

- Øge antallet af selvstændige, overlevelsesraten og beskæftigelsen i støttede virksomheder
- Øge arbejdskraftens mobilitet på tværs af landegrænser
- Øge beskæftigelsen for personer på kanten af arbejdsmarkedet
- Øge antallet af personer med erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse

Via disse indsatsområder bidrager socialfondsindsatsen samtidig til at opfylde de danske EU 2020-mål vedrørende beskæftigelse, uddannelse og inklusion.

Figur 2 viser socialfondsmidlernes fordeling på de fire indsatsområder. Lidt mere end 40 pct. af midlerne gives til projekter, der styrker iværksætterkulturen i Danmark, tilbyder rådgivning til iværksættere eller bidrager til virksomhedernes vækst gennem kompetenceløft. Yderligere 35 pct. tildeles initiativer, der bidrager til at højne uddannelsesniveaue i form af erhvervsuddannelse og videregående uddannelse. Endelig er godt 20 pct. af midlerne fra Socialfonden afsat til inklusionsprojekter, der bidrager til at få personer på kanten af arbejdsmarkedet i beskæftigelse. Arbejdsstyrkens mobilitet på tværs af landegrænser understøttes af det såkaldte EURES-netværk, som administreres af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Figur 2. Socialfondsmidlernes fordeling på indsatsområder i perioden 2014-2020 (mio. kr.)

Projekteksempel 3: Socialfondens indsatsområde Social inklusion

Ungeguide:

Projektet på Bornholm modtager 8,0 mio. kr. i tilskud fra Socialfonden som en del af indsatsen for kvalificeret arbejdskraft. Projektet bidrager til, at Bornholm også i fremtiden har den rette arbejdskraft, og målet for projektet er, at flere unge bliver uddannelsesparate og kan gennemføre en ungdomsuddannelse. Målgruppen er udsatte unge på Bornholm, som enten oplever barrierer i forhold til skole, uddannelse og/eller arbejde, eller unge bornholmere i ungdomsuddannelse, der er på vej mod at falde ud af uddannelse. De unge mødes dels med indsatsen 'Unge på vej', som sætter fokus på unges tilegnelse af sociale og faglige kompetencer, og dels med indsatsen 'Ungeguide', som er et et tilgængeligt tilbud på ungdomsuddannelserne, hvor den unge kan finde vejledning, støtte og overblik over muligheder. Projektet gennemføres af Bornholms Regionskommune i perioden august 2015 til juli 2019.

Status på socialfondsprogrammet ultimo 2018

Siden programperiodens begyndelse og frem til udgangen af 2018 er der givet tilsagn om EU-tilskud til 107 projekter, jf. Tabel 2. Der er givet tilsagn for i alt 968 mio. kr., hvilket svarer til 68 pct. af midlerne under Socialfonden.

Der er igangsat flest projekter under indsatsområdet vedrørende iværksætteri og jobskabelse, og knap halvdelen af det samlede tilsagnsbeløb for Socialfonden er tildelt til disse projekter. Indsatsen til erhvervsuddannelse og videregående uddannelser ligger ligesom de foregående år lidt bagefter de øvrige indsatsområder. De regionale vækstfora har tidligere forklaret, at interessen for initiativer, der sigter på at øge andelen med en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse, generelt har været beskeden. På den baggrund har der været iværksat en mere aktiv og opsøgende indsats for at tiltrække relevante aktører.

Inklusionsindsatsen, der skal mindske antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet via uddannelse og beskæftigelse, har også været udfordrende at få i gang i starten af programperioden. Efterspørgslen er dog stigende, og der er således givet tilsagn svarende til godt to tredjedele af indsatsens midler i 2018.

Ved udgangen af 2018 er 23 pct. af de samlede EU-midler udbetalt, hvilket svarer til 324 mio. kr. Heraf er 180 mio. kr. udbetalt til projekter under indsatsen vedrørende iværksætteri og jobskabelse.

Generelt har forbruget af socialfondsmidler været langsommere end planlagt ved programperiodens begyndelse. Disponeringen af socialfondsmidlerne har tidligere været lidt lavere end disponeringen på Regionalfonden. I 2018 er der imidlertid disponeret flest midler fra Socialfonden, svarende til 68 pct. af den samlede pulje. Andelen af udbetalte midler er tæt på ens for de to fonde (på henholdsvis 23 pct. på Socialfonden og 21 pct. for Regionalfonden).

Tabel 2 Socialfondsprojekternes fordeling på indsatsområder, 2014-2018

Indsatsområde	Antal projekter	Tilsagn (mio. kr.)	Pct. af EU-midler	Udbetalt (mio. kr.)	Pct. af EU-midler
<i>I alt</i>	107	968	68	324	23
Iværksætter og jobskabelse	52	461	76	180	30
Mobilitet på tværs af landegrænser ¹	4	20	100	6	29
Inklusion via uddannelse og beskæftigelse	24	202	68	61	20
Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse	27	285	57	77	16

På Erhvervsstyrelsens hjemmeside findes [grafik, der viser den aktuelle status på fremdriften i Socialfondsprogrammet](#).

Output og effekter

Socialfondsprojekterne følger – ligesom regionalfondsprojekterne – løbende fremdriften ved at måle på output og resultater. I modsætning til den virksomhedsrettede indsats under regionalfondsprogrammet, hvor effekterne typisk ikke lader sig opgøre inden for projektperioden, er det i nogen grad muligt at opgøre de kortsigtede resultater af socialfondsindsatsen i projektets levetid. Output måles ved antal deltagerpersoner og opgøres, når deltagerne starter i projektet, mens resultaterne opgøres, når deltageren afslutter projektdeltagelsen. De umiddelbare resultater af indsatsen kan således måles ved at sammenligne deltagerens uddannelsesniveau, arbejdsmarkedssituation mv., når de starter og slutter i projektet. På nuværende tidspunkt er der indrapporteret relativt få oplysninger om resultater sammenlignet med output, hvilket skyldes, at mange af de igangsatte projekter endnu ikke er afsluttet. Ved udgangen af 2018 har 87 projekter indrapporteret oplysninger om output, og 73 projekter har – ud over oplysninger om output – også indrapporteret oplysninger om de foreløbige resultater, projekterne har bidraget til.

Ved udgangen af 2018 havde mere end 20.500 personer deltaget i indsatsen vedrørende iværksætter og jobskabelse. De foreløbige resultater af indsatsen er, at ca. 1.200 deltagere har etableret egen virksomhed i forbindelse med projektdeltagelsen, og knap 2.600 deltagere angiver at have fået forbedret deres kompetencer.

Under indsatsen, der sigter på at øge mobiliteten på tværs af landegrænser, er der registreret ca. 8.700 personer i EURES CV-bank, og ca. 15.600 jobsøgende kandidater er matchet med stillingsopslag fra danske virksomheder.

Ca. 2.800 personer er startet i aktiviteter vedrørende social inklusion, og foreløbigt angiver knap 350 deltagere, at de er startet i uddannelse, da de afsluttede deres projektdeltagelse. Yderligere 300 personer er kommet i beskæftigelse som følge af indsatsen.

Endelig er igangsat 6.600 forløb for at få flere unge i erhvervsuddannelse. Forløbene har indtil nu hjulpet knap 3.788 personer til at starte på en erhvervsuddannelse. Under samme overordnede indsats vedrørende erhvervsuddannelse og videregående uddannelse har knap 4000 personer deltaget i

¹ Indsatsen vedrørende arbejdskraftens mobilitet (EURES) adskiller sig markant fra den øvrige indsats, da der er tale om en driftsbevilling, der gives til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Støtten tildeles ad to omgange for treårige perioder.

indsatsen for at få løftet deres uddannelsesniveau. Knap 300 deltagere har allerede øget deres uddannelsesniveau, mens yderligere ca. 370 deltagere er i gang med en uddannelse som følge af indsatsen.

Projekteksempel 4: Socialfondens indsatsområde Iværksætteri

Vækstfremmende inkubationsforløb for SMV'er

Potentielle iværksættere og iværksættervirksomheder på Sjælland har fået et løft i et intensivt inkubationsforløb, som fra september 2014 til december 2016 fik 9,2 mio. kr. i tilskud fra Socialfonden. I løbet af projektet fik virksomhederne hjælp til strategiplanlægning og kompetenceløft, og desuden blev særlige vækstiværksætteruddannelser, mentorordninger, innovationsforløb og workshops rettet mod bl.a. øget innovation, jobskabelse og omsætning gennemført. Deltagerne var iværksættere og iværksættervirksomheder med typisk med en til to ansatte, og 96 pct. af de deltagende virksomheder erklærede efter forløbet, at de også forventede at være selvstændige et år senere. Projektet blev gennemført i samarbejde mellem Væksthus Sjælland, flere sjællandske kommuner, uddannelses- og videninstitutioner og private aktører.

4. Resultatreserven

På EU-plan er der som led i resultatorienteringen afsat 6 pct. af EU-midlerne til en resultatreserve. I Danmark svarer det til 95,2 mio. kr. for Socialfonden og 92,4 mio. kr. for Regionalfonden. Resultatreserven udløses, hvis en række opstillede milepæle er opfyldt ved udgangen af 2018.

Der er opstillet milepæle for hvert enkelt indsatsområde, og derudover for hhv. Region Sjælland og de øvrige regioner samlet.² Milepælene udgøres af ét finansielt mål og ét outputmål. Begge milepæle skal være opfyldt for mindst ét indsatsområde i henholdsvis Region Sjælland og i de øvrige regioner før resultatreserven udløses.

Ved udgangen af 2018 opfyldte Danmark milepæle for indsatsområder i begge regionskategorier for både socialfonds- og regionalfondsprogrammet, og resultatreserven forventes dermed at blive udløst og midlerne kan anvendes fra 2020.

For socialfondsprogrammet er milepælsmålene opfyldt for indsatsen vedrørende *Iværksætteri og jobskabelse* i Region Sjælland og i de øvrige regioner, mens milepælene for inklusionsindsatsen er nået i Region Sjælland. Derfor tilføres samlet 83,3 mio. kr. til indsatser vedrørende iværksætteri og jobskabelse, mens 4,2 mio. kr. tilføres inklusionsindsatser i Region Sjælland. De resterende knap 7,7 mio. kr. kan fordeles mellem de to indsatsområder i Region Sjælland, hvor 2018-milepælene er opfyldt.

Ved udgangen af 2018 var milepælene vedrørende regionalfondsindsatsen *Flere vækstvirksomheder* opfyldt for begge regionskategorier, mens milepælene for *Innovative SMV'er* var opfyldt for mere udviklede regioner. Derfor fik regionalfondsindsatsen tilført yderligere 73,6 mio. kr. i mere udviklede regioner. Midlerne fordeles med 31,9 mio. kr. til innovationsindsatsen og 25,4 mio. kr. til indsatsen rettet mod *Flere vækstvirksomheder*. De resterende 16,2 mio. kr. kan fordeles mellem de to prioritetsakser. I Region Sjælland blev 2018-milepælene kun opfyldt vedrørende *Flere vækstvirksomheder*, og derfor tilføres hele resultatreserven på 18,8 mio. kr. til denne indsats.

² Der er opstillet særskilte 2018-milepæle for Region Sjælland, da regionen efter EU-regler kategoriseres som en "overgangsregion". Årsagen er, at Region Sjællands BNP pr. indbygger er under 90 pct. af EU27-gennemsnittet. De øvrige regioner kategoriseres som "mere udviklede regioner".